

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról (átdolgozás)

[COM(2021) 734 final – 2021/0375 (COD)]

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a politikai reklám átláthatóságáról és targetálásáról

[COM(2021) 731 final – 2021/0381 (COD)]

(2022/C 275/11)

Előadó: **Andris GOBIŅŠ**

Társelőadó: **Carlos Manuel TRINDADE**

Felkérés:	Európai Parlament, 2021.12.13. az Európai Unió Tanácsa, 2021.12.15. és 2022.1.21.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. és 304. cikke
Illetékes szekció:	Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.2.10.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.2.23.
Plenáris ülés száma:	567.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	222/4/5

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az európai választási csomag céljait és motivációját. Mivel tudatában van a demokratikus folyamatok előtt álló komoly kihívásoknak és veszélyeknek, az EGSZB azt javasolja hogy ambiciózusabban lépjenek fel a rendeletekben, és azokat a lehető leghamarabb hajtsák végre.

1.2 Döntő fontosságú a polgárok tudatos politikai részvételének lehetővé tétele és előmozdítása, csakúgy, mint az átlátható, hozzáférhető és becsületes politikai tevékenységek, valamint a civil társadalom egyértelmű és aktív szerepének biztosítása. Ez a vélemény a rendeletek számos módosítását és néhány további intézkedést javasol e tekintetben.

1.3 Az EGSZB támogatja, hogy a politikai kampányhoz kapcsolódó valamennyi szempont bekerüljön a választási csomagba. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a dezinformáció elleni küzdelemre, mivel ez utóbbi egyre nagyobb hatást gyakorol a választásokra és az átláthatóságra. A tényellenőrzés és a médiaműveltség nem képes arra, hogy megfékezze a megosztó és félrevezető tartalmak áradatát, amelyeknek a polgárok ki vannak téve, sem pedig arra, hogy megválaszolja a kérdést, hogy egyes polgárokat tulajdonképpen mi vonz az ilyen tartalmakhoz.

1.4 A politikai hirdetések átláthatóságával és targetálásával kapcsolatban az EGSZB konkrét javításokat javasol (lásd a 3.1. részt):

- i. a politikai hirdetések tág, de egyértelmű meghatározása, amely túlmutat a hivatalosan fizetett tevékenységeken, beleértve az internetes robotok, úgynevezett „botok” és „trollok” és/vagy manipulatív információk révén kifejtett hatásokat;
- ii. a jogellenes magatartásra vonatkozó szankciók alkalmazási körének kiterjesztése;
- iii. a jogalap kiterjesztése valamennyi jogi és természetes személyre;

- iv. a nem uniós szereplők befolyásgyakorlási lehetőségeinek korlátozása;
- v. közvetlenül látható információk (nem linkek) biztosítása a legfontosabb átláthatósági kérdésekről;
- vi. az információk rendelkezésre bocsátásának és átláthatóságának biztosítása;
- vii. ugyanazon szabályok alkalmazása mindenre;
- viii. lehetőség biztosítása arra, hogy ne csak az érintett online platformon, hanem közvetlenül az illetékes nemzeti hatóságoknál is panaszt lehessen tenni;
- ix. az információk korlátozás nélküli hozzáférhetővé tétele minden polgár számára;
- x. az egyén online vagy offline magatartására vonatkozó információk átfogó nyomon követésén és feldolgozásán alapuló célzott politikai hirdetések tilalma;
- xi. a politikai hirdetésekben a személyes adatok feldolgozásával járó targetálási és felerősítési technikák korlátozása vagy megszüntetése a korlátozott hozzájáruláshoz kapcsolódó kockázatok miatt;
- xii. a személyes adatok különleges kategóriáin alapuló targetálás teljes tilalma;
- xiii. a targetálási technikák teljes átláthatóságának biztosítása, még akkor is, ha azok nem kapcsolódnak közvetlenül egy adott kampányhoz;
- xiv. külön szabályozás mérlegelése azoknak az országoknak a tekintetében, ahol a közszolgálati média függetlensége nincs biztosítva megfelelően.

1.5 Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásával és finanszírozásával (átdolgozás) kapcsolatban az EGSZB a következő konkrét javaslatokat ajánlja (lásd a 3.2. részt):

- i. a nemek egyensúlyára vonatkozó normák megerősítése;
- ii. a megkülönböztetés elleni küzdelem és az emberi jogok előmozdítása;
- iii. a pártoknak nyújtott, EU-n kívüli országokból származó adományok korlátozása;
- iv. az állampolgári adományok általános felső határának évi 18 000 euróban történő megállapítása;
- v. a külső szolgáltatók szabályozása;
- vi. az uniós pártok részvételének korlátozása a nemzeti népszavazási kampányokban;
- vii. az anonim adományok felső határának 1 000 euróra való csökkentése;
- viii. az európai politikai pártok társfinanszírozási rendszerének fenntartása.

1.6 A rezilienciáról és a civil társadalom választási folyamatokban betöltött szerepének megerősítéséről (részletesen a 3.3. részben):

- i. annak biztosítása, hogy a polgárok érdemileg beleszólhassanak az EU jövőjének a választások utáni és választások közötti alakításába;
- ii. éves rendezvény szervezése a bevált gyakorlatok megosztása céljából, továbbá a demokrácia, a részvétel és a civil párbeszéd, valamint az EUSZ 11. cikke végrehajtásának megerősítésére vonatkozó éves terv kidolgozására;
- iii. pénzügyi eszköz létrehozása pártatlan és inkluzív, a választási részvétel növelését célzó kampányok lebonyolítására;
- iv. finanszírozási program létrehozása újságírók, kutatók, tényellenőrzők és megfigyelő szervezetek számára;

- v. a szakértői együttműködés és a kampányfinanszírozással, az online kriminalisztikával, a dezinformáció elleni küzdelemmel és a kiberbiztonsággal kapcsolatos munka támogatása;
- vi. a fennmaradó akadályok felszámolása és a választásokon való inkluzív részvétel biztosítása;
- vii. a mobilis polgárok támogatása;
- viii. akadálymentes választások biztosítása a fogyatékkal élő uniós polgárok számára;
- ix. a polgárok ösztönzése arra, hogy valamely európai politikai párt tagjaivá váljanak;
- x. a polgárok azon jogának érvényre juttatása, hogy megtudhassák, nemzeti szinten mely politikai pártoknak vannak kapcsolataik, illetve terveznek kapcsolatot felvenni európai pártokkal;
- xi. az európai parlamenti választások feltételeire vonatkozó jogszabályok harmonizálása (a választójogi korhatár, a választás időpontja, a választókerületek, a jelöltek, a politikai pártokra és azok finanszírozására vonatkozó követelmények), valamint a felvilágosítás súlyának növelése.

2. Háttér és általános megjegyzések

2.1 A vélemény háttere, a tárgyalta jogalkotási javaslat áttekintése

2.1.1 A demokrácia és a választások integritásának megerősítéséről szóló csomagot az Európai Bizottság 2021. november 25-én adta ki. A csomagot előzetesen Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke politikai iránymutatásaiban és a 2020 decemberében elfogadott, európai demokráciára vonatkozó cselekvési tervben jelentették be. A csomag a következő elemeket tartalmazza, amelyek közül az EGSZB-t csak az i. és ii. ponttal kapcsolatban kérték fel véleményalkotásra:

- i. Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendelet *felülvizsgálata*
- ii. A fizetett politikai reklámok nagyobb átláthatóságáról szóló rendeletre irányuló *javaslat*
- iii. A „mobilis uniós polgárok” (az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok) választójogáról szóló két irányelv *felülvizsgálata*
- iv. Egy, a választási ellenálló képességre vonatkozó közös mechanizmusra irányuló *javaslat*

2.2 Általános megjegyzések

2.2.1 Az EGSZB a következőket emeli ki:

- i. Az EGSZB üdvözlöi a 2018-as választási csomag aktualizálását ⁽¹⁾.
- ii. Az EGSZB hangsúlyozza az uniós szintű fellépés fontosságát a demokratikus vita előmozdítása érdekében.
- iii. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon kijelentésével, miszerint: „A polgárok számára egyértelműnek kell lennie, hogy politikai tartalmat juttatnak el számukra, és hogy az kitől származik. Erdemi átláthatóságra van szükség, amely lehetővé teszi az érintett szereplőknek a nyilvánosság általi ellenőrzését és elszámoltathatóságát, és jól tükrözi társadalmaink inkluzivitását és sokszínűségét.” ⁽²⁾
- iv. Különösen a polgárok részvételének lehetővé tételével, valamint társadalmaink inkluzivitásával és sokszínűségével kapcsolatos szempontok igényelnek több és jobb javaslatot és közös uniós fellépést. Az EGSZB-nek a demokráciára vonatkozó cselekvési tervről szóló véleménye ⁽³⁾ több ponton is kitér erre a kérdésre.

⁽¹⁾ COM(2021) 730 final: A választási integritás védelme és a demokratikus részvétel előmozdítása.

⁽²⁾ COM(2021) 730 final: A választási integritás védelme és a demokratikus részvétel előmozdítása.

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye az Európai Demokráciára vonatkozó cselekvési tervről.

- v. Az EGSZB rámutat azokra a veszélyekre, amelyeket a dezinformáció jelent az Európai Unió demokráciájára, és hangsúlyozza, hogy erőteljes és meghatározó válaszlépésekre van szükség a választások objektivitása és a polgári részvétel aláásásának megakadályozása érdekében.
- vi. A digitális forradalom átalakította a demokratikus politikát. A politikai kampányokban az online eszközök széles skálája játszik kulcsszerepet. A kampányok egy részének célja, hogy bizalmatlanságot és frusztrációt provokáljon ki, valamint torzítsa a gondolkodást és a megértést. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy ennek következtében a politikai kampányok digitalizálása – annak ellenére, hogy példátlan eszközöket kínál az emberek megszólítására – káros hatással is lehet a demokráciára. Az Eurobarométer szerint az európaiak fele állítja, hogy az internet használata során már találkozott dezinformációkkal és megosztó online tartalmakkal. Ezen túlmenően az európaiak egyharmada olyan tartalmaknak volt kitéve, amelyekről nem tudta megállapítani, hogy az politikai reklám-e vagy sem ⁽⁴⁾.
- vii. Az EGSZB támogatja azt az elképzelést, hogy az EU szerepét a demokrácia megerősítésében globális szinten, nevezetesen az EU külső tevékenysége keretében külföldön történő fellépésén keresztül kell szemlélni, ahogyan azt a COM(730) is kimondja.

3. Részletes megjegyzések

3.1 *Javasolt módosítások a politikai reklám átláthatóságáról és targetálásáról szóló rendeletjavaslathoz*

3.1.1 Az EGSZB támogatja a politikai reklám tág, de egyértelmű fogalom meghatározását, és javasolja, hogy a politikai folyamatokra gyakorolt fizetett befolyásolás, illetve a kampányolás különböző módjaira vonatkozó megfelelő intézkedésekkel is foglalkozzanak, beleértve az internetes robotok, úgynevezett „botok” és „trollok” és/vagy manipulált információk alkalmazásával elért hatásokat is. Problémák merülhetnek fel, ha a nem egyértelmű meghatározás túlzott mozgásteret vagy végrehajtásbeli eltéréseket eredményez a különböző platformokon.

3.1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a lehetséges szankciók jelenlegi listája igen korlátozott, és javasolja, hogy a 15. cikk (5) bekezdése egészüljön ki egy új ponttal, amelynek szövege a következő: „d) fellépés azzal a céllal, hogy büntetőjogi szankciókat alkalmazzanak, pl. nagyszabású csalás esetén”. Az EGSZB kéri továbbá, hogy dolgozzanak ki közös európai kritériumokat a nemzeti szintű szankciók tekintetében.

3.1.3 Jelenleg a választott jogalap túl szűk, ami azt jelenti, hogy a rendelet elsősorban a gazdasági szereplők által nyújtott és fizetett szolgáltatásokra vonatkozik. A jogalapot ki kell terjeszteni, és a politikai reklámra vonatkozó szabályoknak minden olyan jogi és fizikai személyre vonatkoznuk kell, aki ténylegesen politikai reklámot készít és tesz közzé. A fizikai személyekre vonatkozó szabályokat pontosítani kell, hogy azok ne vonatkozzanak azokra a személyekre, akik tisztán magánjelleggel osztják meg politikai véleményüket. A civil társadalomra, valamint a civil társadalomnak a döntéshozatalban való szerepvállalására és részvételére gyakorolt negatív mellékhatásokat az érintett szervezetekkel folytatott mélyreható párbeszéd keretében kell kezelni.

3.1.4 A preambulum (14) bekezdése szerint a rendelet hatálya alá tartozik a „teljes egészében az Unión kívül letelepedett szolgáltatók által készített, elhelyezett vagy közzétett, de az Unióban élő személyek számára terjesztett” reklám, és így elvben megengedett. A választásokba való külföldi beavatkozás veszélye azonban túlságosan komoly fenyegetést jelent az uniós demokráciára nézve. Külön rendelkezéseket kell kidolgozni azzal a céllal, hogy megakadályozzák az EU-n kívüli szervezetek által közvetlenül vagy közvetve finanszírozott politikai reklámok vagy egyéb kampánytevékenységek terjesztését az EU-ban.

3.1.5 A nagyobb átláthatóság érdekében a rendelettervezet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontját a következőképpen kell módosítani: „átláthatósági közlemény, amely lehetővé teszi a politikai reklám tágabb kontextusának és céljainak megértését”, a szöveg következő része törlendő: „vagy annak egyértelmű megjelölése, hogy azt hol lehet könnyen visszakeresni”. A preambulum (40) bekezdését is ennek megfelelően kell módosítani.

3.1.6 A nagyobb átláthatóság érdekében a rendelettervezet 7. cikkének rendelkeznie kellene a reklámra és a kapcsolódó kampányra fordított összeg közzétételéről is. A tagállamokban már létező bevált gyakorlatot, amely megköveteli a választások előtti átláthatóságot az összes politikai erőre egyformán érvényes kiegészítő és szolgáltatási árak tekintetében, támogatni kell, és be kell építeni a rendeletbe. A system for monitoring this should be established.

⁽⁴⁾ Az Eurobarométer 507. sz. tematikus felmérése: Demokrácia az EU-ban.

3.1.7 A polgárok politikai hirdetésekkel kapcsolatos átlátható tájékoztatáshoz való jogának elsőbbséget kell élveznie a jelentéstételi kötelezettségek által a szolgáltatókra rótt adminisztratív terhekkel szemben. Ennek megfelelően a rendelettervezet 8. cikkét (Időszakos jelentés a politikaireklám-szolgáltatásokról) valamennyi reklámközzétévre alkalmazni kell, beleértve a mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősítetteket is. Ennek érdekében a 8. cikk (2) bekezdését („Az (1) bekezdés nem vonatkozik a 2013/34/EU irányelv 3. cikkének (3) bekezdése szerinti vállalkozásokra.”) el kell hagyni.

3.1.8 A rendelettervezet 9. cikkét (Esetlegesen jogsértő politikai reklámok jelzése) módosítani kell. Ahelyett, hogy a reklámközzétévre bíznák a magánszemélyek azon panaszainak kezelését, hogy egy általuk közzétett reklám nem felel meg a rendeletnek, lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy közvetlenül az illetékes nemzeti hatóságoknál lehessen panaszt tenni. Ellenkező esetben ez érdekellentétet vezethet, mivel előfordulhat, hogy a reklámközzétévők a bevételkieséstől való félelmükben nem kívánnak megszakítani egy bizonyos reklámkampányt.

3.1.9 A politikai hirdetésekre vonatkozó információknak minden érdekelt szervezet számára ingyenesen hozzáférhetőnek kell lenniük. E célból úgy véljük, hogy indokolatlan azon személyek kategóriáinak leszűkítése, akik információt kérhetnek a politikai reklámszolgáltatóktól, ahogyan azt a rendelettervezet 11. cikkének (2) bekezdése tárgyalja. Ezen túlmenően e cikk (4)–(7) bekezdését el kellene hagyni. Az információknak könnyen hozzáférhetőnek és használhatónak kell lenniük.

3.1.10 Az EGSZB határozottan ajánlja, hogy tiltsák be az egyén online vagy offline magatartására vonatkozó információk átfogó nyomon követésén és feldolgozásán alapuló célzott politikai hirdetéseket. Fontos emlékeztetni arra, hogy azok a személyes adatok, amelyek önmagukban nem érzékenyek, más nem személyes vagy nem érzékeny adatokkal együtt közvetett úton ugyanazokba az érzékeny információkba engednek betekintést, mint amelyekkel szemben az Európai Bizottság védekezni próbál. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban külön pontot kellene beilleszteni a rendeletbe.

3.1.11 A rendelettervezet lehetővé teszi a targetálási és felerősítési technikák alkalmazását a politikai reklámozásban, amelyek az érzékeny személyes adatoknak „az érintett kifejezett hozzájárulása alapján valamely politikai, világnézeti, vallási vagy szakszervezeti célú alapítvány, egyesület vagy bármely más nonprofit szervezet megfelelő garanciák mellett végzett jogszerű tevékenysége keretében” való feldolgozását foglalják magukban. A „kifejezett hozzájárulás” fogalma azonban ebben az összefüggésben rendkívül problematikus, mivel nincs mód annak megbízhatóságának biztosítására vagy ellenőrzésére, hogy a targetálási és felerősítési technikák célpontjai valóban időt szánnak arra, hogy megismerkedjenek ezekkel a technikákkal, teljes mértékben megértsék az ezzel járó kockázatot, és valóban tájékozottan adják beleegyezésüket. Tekintettel arra, hogy a targetálási és felerősítési technikák politikai hirdetésekben való alkalmazása nagymértékben veszélyezteti az uniós demokráciát, az érzékeny adatokon alapuló targetálási és felerősítési technikákat teljes mértékben be kell tiltani.

3.1.12 A targetálási technikák átláthatóságának az adott kampányhoz közvetlenül nem kapcsolódó információk tekintetében is világosnak és egyértelműnek kell lennie. Az arra vonatkozó tájékoztatásnak, hogy valakihez miért jut el egy adott hirdetés, láthatónak és könnyen használhatónak kell lennie, és gyors lehetőséget kell biztosítani arra, hogy vissza lehessen vonni az ilyen módon történő targetáláshoz adott esetleges beleegyezést.

3.1.13 Külön szabályozást kellene mérlegelni azokban az országokban, ahol a közszolgálati média függetlensége nincs biztosítva megfelelően. Emellett foglalkozni kell a témafokuszú hirdetésre vonatkozó szabályozás hiánya által okozott joghézagokkal és problémákkal.

3.2 Javasolt módosítások az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendelettel (átdolgozás) kapcsolatban

3.2.1 A rendelettervezet 4. cikke (1) bekezdésének j) pontját („a nemek egyensúlyára vonatkozó belső szabályai”) meg kell erősíteni a nemek egyensúlyára vonatkozó minimumszabályok – például a nemek teljes tagságban és a felelős pozíciókban való képviseletére vonatkozó kvóták – meghatározásával és ezek tiszteletben tartásának megkövetelésével.

3.2.2 A 4. cikk (2) bekezdését úgy kell módosítani, hogy az európai politikai pártok alapszabályának rendelkeznie kell arról is, hogy a pártnak az uniós normákkal összhangban álló módon kell fellépnie a megkülönböztetés ellen és az emberi jogok előmozdítása érdekében.

3.2.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az Unión kívüli országokból származó esetleges hozzájárulások vagy adományok, amelyek az uniós politikai pártokat vagy alapítványokat támogatják, túlzott kockázatot jelenthetnek a kedvezményezettek függetlenségére, és ezáltal a demokratikus rendszerre nézve is. E célból módosítani kell a rendelettervezet 23. cikkének (9) és (10) bekezdését annak szigorú biztosítása érdekében, hogy csak az Európa Tanács azon országainak politikai pártjaitól származó hozzájárulások legyenek megengedettek, amelyek nem korlátozzák a közös uniós értékeket, és ahol ezek az értékek szabadon előmozdíthatók. Egy másik módosítás a hozzájárulások és adományok engedélyezett összegének jelentős csökkentésére vonatkozik. Ennek ki kell terjednie a lehetséges kölcsönökre és egyéb pénzügyi jellegű kötelezettségvállalásokra is.

3.2.4 Az átláthatóság érdekében a rendelettervezet 23. cikkének (11) bekezdését módosítani kell, törölve a következő szövegrészt: „Az első albekezdésben említett felső határ nem alkalmazandó, ha az érintett tag egyúttal az Európai Parlament, valamely nemzeti parlament vagy regionális parlament, illetve regionális közgyűlés választott képviselője”. Ezáltal a polgári adományozás általános felső határa 18 000 euró lesz évente és tagonként.

3.2.5 A fentiekkel összhangban a politikai reklámokra vonatkozó szabályokat teljes mértékben alkalmazniuk kell minden olyan esetre, amikor az európai politikai pártok politikai reklámot folytatnak, és nem csak azokra az esetekre, amikor ezek külső szolgáltatókra támaszkodnak. A rendelettervezet 5. cikkét ennek megfelelően kell módosítani.

3.2.6 A 24. cikk rendelkezései a nemzeti népszavazási kampányok európai politikai pártok és európai politikai alapítványok általi lehetséges finanszírozásáról problémás helyzeteket teremthetnek a populisták vagy radikális erők által történő esetleges visszaélések miatt, és „külföldi beavatkozás” gyanúját kelthetik. Ezek a kockázatok különösen nagyok a kisebb uniós tagállamokban, ahol viszonylag kevés finanszírozással és rövid idő alatt lehet hatásos kampányokat folytatni, míg az európai politikai pártok vagy alapítványok finanszírozásának jogszerűségével kapcsolatos eljárások hosszú időt vehetnek igénybe. Ezt a javaslatot csak az olyan nemzeti szintű népszavazási rendeletekkel összhangban lenne szabad végrehajtani, amelyek csökkentik az azonosított kockázatokat. A más uniós tagállamok politikusaival folytatott nyilvános viták mindenképpen értékesek.

3.2.7 Az átláthatóság érdekében a 36. cikket úgy kell módosítani, hogy szigorúbb szabályokat tartalmazzon a természetes személyektől származó adományok közzétételére vonatkozóan. Az olyan adományok maximális összegét, amelyek esetében az adományozó nevét nem kell közzétenni, 1 000 euróban kell maximálni. Ez az összeg arányosabb volna az egyes uniós tagállamok viszonylag alacsonyabb jövedelmi szintjével.

3.2.8 Az Európai Bizottság a 20. cikk (4) bekezdésének módosítását javasolja annak érdekében, hogy a társfinanszírozási arányt az európai politikai pártok esetében 10 %-ról 5 %-ra, az európai parlamenti választások évében pedig 0 %-ra csökkentsék. Az EGSZB nem támogatja ezt a javaslatot, mivel még egy alacsony szintű társfinanszírozás is mutatja a felek elkötelezettségét az általuk támogatott politikák iránt. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a nemzeti és európai pártok közötti pénzmozgásoknak átláthatónak kell lenniük.

3.3 Reziliencia és a civil társadalom választási folyamatokban betöltött szerepének erősítésére vonatkozó különleges szempontok

3.3.1 Mivel a populista és nacionalista pártok és hálózatok belső és külső segítséggel egyre nagyobb teret nyernek Európában, az EGSZB úgy véli, hogy a polgárok európai demokratikus folyamatokban való részvételének előmozdítása, ahogyan azt a demokráciával kapcsolatos cselekvési tervről szóló véleményében is megfogalmazta, fontosabbá vált, mint valaha, és azt a választási folyamatok szabályozásával együtt kell kezelni. A polgároknak érdemi beleszólást kell biztosítani az EU jövőjének alakításába, pl. a választásokkal kapcsolatban, ahogyan az alább szerepel, valamint a választásokon túl és a választások között (ahogyan azt az EGSZB-nek a demokráciával kapcsolatos cselekvési tervről szóló véleménye, valamint az EUSZ 11. cikkének végrehajtására vonatkozó ütemterv és a hozzá kapcsolódó cselekvési terv⁽⁵⁾ megállapítja).

3.3.2 Az EGSZB hangsúlyozza azt a javaslatát, hogy évente egy olyan rendezvényt kellene szervezni, amely összehozza az uniós intézmények és a civil társadalmi szervezetek/szövetségek legmagasabb szintű képviselőit, valamint a szociális partnereket és az ágazati párbeszédek, a helyi, regionális, nemzeti és makroregionális (transznacionális és szomszédságpolitikai) párbeszédek képviselőit, hogy megosszák egymással a bevált gyakorlatokat, és éves tervet dolgozzanak ki a demokrácia, a részvétel és a polgári párbeszéd megerősítésére, valamint az EUSZ 11. cikkének végrehajtására. Ez a rendezvény szinergiákat teremthet a választásokkal kapcsolatos csomaggal is. Az Európai Bizottságnak és az EGSZB-nek szervezőként kiemelt szerepet kell vállalnia ebben.

⁽⁵⁾ A 11. cikk végrehajtására vonatkozó cselekvési terv.

3.3.3 Az Európai Bizottságnak külön pénzügyi eszközt kell biztosítania a civil társadalom és a független tömegtájékoztatási eszközök által végzett, pártatlan és inkluzív, a választási részvétel növelését célzó kampányok lebonyolítására, különösen az uniós tagállamok legtöbbszében, ahol a választásokon való részvétel nem kötelező. Az ilyen kampányoknak különösen a hátrányos helyzetű csoportok, például a kisebbségek, a társadalmi vagy gazdasági helyzetük miatt hátrányos helyzetű csoportok stb. bevonására kell összpontosítaniuk.

3.3.4 A demokrácia és a választások integritásának megerősítéséről szóló csomag minden vonatkozásával kapcsolatban létre kell hozni egy finanszírozási programot újságírók, kutatók, tényellenőrzők, megfigyelő szervezetek, felügyeleti intézkedések, valamint a dezinformáció terjedése elleni fellépések számára. Megfelelő finanszírozást kell biztosítani az emberek digitális készségeinek fejlesztéséhez és javításához, valamint a populistá/radikális „buborékok” felszámolásához, beleértve a dezinformáció és a belföldi politikai szereplők által alkalmazott egyéb technikák révén létrehozott csoportokat is.

3.3.5 A választási ellenálló képességgel kapcsolatos tervezett közös mechanizmusnak biztosítania kell a szakértői együttműködés és a kampányfinanszírozással kapcsolatos munka finanszírozását, támogatását és eszközeinek biztosítását. Az online kriminalisztika, a dezinformáció elleni küzdelem és a választások kiberbiztonsága szintén kulcsfontosságú.

3.3.6 További erőfeszítéseket kell tenni a fennmaradó akadályok felszámolása és a választásokon való inkluzív részvétel biztosítása érdekében. Konkrétan nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a nők, a fogyatékkal élő polgárok, a fiatalabb polgárok és más csoportok demokratikus részvételének növelése érdekében. Meg kell szüntetni az egyes tagállamokban a mobilis uniós polgárok szavazásának akadályait. Meg kell könnyíteni a lakóhely szerinti országban vagy – amennyiben a nemzeti és az uniós jog alapján lehetséges – a származási országban való szavazást, aminek magasabb részvételi arányt kell eredményeznie a mobilis uniós polgárok számára. Nem szabad elfelejteni, hogy mintegy 13,5 millió uniós polgár nem a saját tagállamában él.

3.3.7 Az EGSZB megjegyzi, hogy azon személyek esetében, akik egy másik uniós tagállamba költöztek, egyszerűsíteni és észszerűsíteni kell a választói névjegyzéket, például egy közös/megosztott szavazási regisztrációs platformon keresztül, amely (szükség esetén) az EU valamennyi hivatalos nyelvén rendelkezésre áll. Az uniós polgárok szavazati jogát regionális szinten is biztosítani kell, a határokon átnyúló szavazáshoz pedig információs szolgálatot kell létrehozni.

3.3.8 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy uniós polgárok millióinak még mindig nincs tényleges szavazati joga. Az EGSZB tájékoztató jelentése – *A fogyatékkal élők tényleges jogai arra, hogy szavazzanak az európai parlamenti választásokon* – bemutatja azt a számos jogi vagy technikai akadályt, amelyekkel a fogyatékkal élő uniós polgárok szembesülnek az egyes tagállamokban, akiknek, annak ellenére, hogy valóban szeretnének szavazni, erre nincs lehetőségük. Az EGSZB megismétli 2020. december 2-i, „Garantálni kell a fogyatékkal élő személyek tényleges jogait arra, hogy szavazzanak az európai parlamenti választásokon” című véleményében megfogalmazott felhívását, hogy sürgősen hajtsanak végre olyan jogi változtatásokat, amelyek garantálják valamennyi uniós polgár tényleges szavazati jogát a 2024-es európai parlamenti választások során.

3.3.9 Ha ösztönöznénk az egyéneket arra, hogy valamely összeurópai politikai párt tagjává váljanak, akkor lehetőségük lenne arra, hogy közvetlenül befolyásolják az uniós szintű vitákat, és hozzájáruljanak azokhoz.

3.3.10 A polgárok számára lehetővé kell tenni, hogy világosan megértsék, mely nemzeti szintű pártoknak vannak kapcsolataik, illetve terveznek kapcsolatot felvenni európai pártokkal. Ez különösen fontos a választások előtt.

3.3.11 Az EGSZB számos olyan javaslatot támogat, amelyet az Európa jövőjéről szóló konferencia európai demokráciával és értékekkel, jogokkal, jogállamisággal és biztonsággal foglalkozó második polgári vitacsoportja⁽⁶⁾ fogalmazott meg. Ilyen például az Európai Parlament választási feltételeinek (a szavazás életkora, a választás időpontja, a választókerületek, a jelöltek, a politikai pártokra és azok finanszírozására vonatkozó követelmények) harmonizálására irányuló javaslat, valamint az oktatásra és a kompetenciákra – például az adatvédelemre, a demokráciára, valamint a populizmus felismerésére és az ellene való küzdelemre – helyezett nagyobb hangsúly.

Kelt Brüsszelben, 2022. február 23-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽⁶⁾ Vitacsoport – Európai polgári vitacsoportok – az Európa jövőjéről szóló konferencia.